

 Troms og Finnmark fylkeskomm Romssa ja Finnmarkku fylkkagield Tromssan ja Finmarkun fylkinkomi			Dok.id.: .5.2.1.1
Fagskolen i Nord <i>Høyere yrkesfaglig utdanni</i>			
Studieplan Kreftomsorg og lindrende pleie kull 2021			Dok.type: Styringsdokumenter
Versjon: 15.00	Skrevet av: Liv Langgård	Gjelder fra: 09.06.2022	Godkjent av: Harry Haugen
			Sidenr: 1 av 59

Fagskolen i Nord

Studieplan for fagskoleutdanning i

KREFTOMSORG OG LINDRENDE PLEIE

Planen bygger på
 "Nasjonal plan for fagskoleutdanning Kreftomsorg og lindrende pleie",
 NUFHO februar 2005. Læringsutbyttebeskrivelse (LUB) i henhold til NKR
 våren 2015.

Revidert vår 2021

Innholdsfortegnelse

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Fagskolen i Nord

Høyere yrkesfaglig utdanning

1.0 INNLEDNING	5
1.1 GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNINGEN I HELSE- OG OPPVEKSTFAG	5
1.2 GENERELT OM STUDIET	6
1.3 YRKESFUNKSJON OG YRKESKOMPETANSE	6
2.0 LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE FOR UTDANNINGEN	7
2.1 Overordnet læringsutbytte for utdanningen Kreftomsorg og lindrende pleie	8
2.2 OPPTAKSKRAV	9
2.2.1 Ordinært opptakskrav	9
2.2.2 Betinget opptak	9
2.2.3 Realkompetanseopptak	9
2.2.4 Søkere med utenlandsk utdanning	9
2.2.5 Forhåndsløfte	9
2.2.6 Fritak	9
2.2.7 Politiattest	9
2.2.8 Søknad om opptak	9
2.2.9 Poengberegning og rangering ved opptak	9
2.2.10 Tekniske forutsetninger	9
3.0 ORGANISERING AV STUDIET MED ARBEIDS- OG VURDERINGSFORMER	11
3.1 Forventet arbeidsmengde individuelle oppgaver og selvstudie	11
3.2 Forventet arbeidsmengde gruppearbeid	11
4.0 ARBEIDSFORMER OG METODER I UTDANNINGEN	12
4.1 ARBEIDSMETODER	13
5.0 VURDERINGS- OG EKSAMENSFORMER	15
5.1 Arbeidskrav	15
5.2 Karakterskala	17
5.3 Eksamen	17
5.4 Begrunnelse for karakter ved eksamen	17
5.5 Ikke bestått arbeidskrav	17
5.6 Klage og klagebehandling	18
5.7 Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning	18
5.8 KS-system	18
6.0 KRAV TIL STUDIEDELTAELSE	19
6.1 Studiekontrakt	19
7.0 SLUTTDOKUMENTASJON	19

Etter fullført og bestått høyere yrkesfaglig utdanning utstedes det vitnemål og diplom.	19
Vitnemålet omfatter de emner som inngår i utdanningen med emnets omfang i studiepoeng og de karakterene som er oppnådd. Beskrivelse av hovedprosjektet vil også framkomme.	19
Vitnemålet merkes med begrepet Vocational Diploma (VD) med tanke på internasjonal bruk.	19
8.0 INNHOLD I UTDANNINGEN – KREFTOMSORG OG LINDRENDE PLEIE	20
8.1 EMNE 1: FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGENE I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE	20
8.2 EMNE 2: KREFTSYKDOMMER OG BEHANLINGSFORMER.....	23
8.3 EMNE 3: REHABILITERING	25
8.4 EMNE 4: LINDRENDE PLEIE OG OMSORG VED LIVETS SLUTT (PALLIASJON).....	27
8.5 EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT	29
8.6 PRAKSIS.....	31
9.0 LITTERATUR	34
9.1 OBLIGATORISK LITTERATUR FOR FAGSKOLEUTDANNING I KREFTOMSORG OG LINDRENDE PLEIE:	34
9.2 TILLEGGSLITTERATUR FOR FAGSKOLEUTDANNING I KREFTOMSORG OG LINDRENDE PLEIE:	35
10.0 Vedlegg	37
10.1 Praksisveileder.....	37
10.1.1 INFORMASJON OM UTDANNINGEN.....	38
10.1.2 ANSVAR I PRAKSIS	40
10.1.2.2 Praksisstedets ansvar:	40
10.1.2.3 Faglærers ansvar:	41
10.1.3 Oppfølging i praksis	41
10.1.4 STUDIEKRAV TIL STUDENTEN I PRAKSISPERIODEN:	42
Studenten velger en situasjon fra praksis som allerede er beskrevet i egen studentlogg. Ut fra beskrevne situasjon utformes et refleksjonsnotat (se Oppgaveskriving i læringsportalen).	42
Benytt spørsmål til hjelp for refleksjon i loggen aktivt når du reflekterer over situasjonen. Her kan du reflektere uten å henvise til teori.....	42
Refleksjonsnotatet brukes videre i arbeid med individuell oppgave emne 4. Oppgavetekst til individuell oppgave emne 4 vil bli gjort kjent ved oppstart av emne 4.....	42
Refleksjonsnotatet leveres inn en uke etter midtevaluering.	42
10.2 SKJEMA PRAKSIS	43
10.2.1 Læringsutbytte for praksis	43
10.2.2 Prosjekt som praksis (kun for studenter i praksis ved eget arbeidssted)	46
10.2.3 Midtvurderingsskjema for praksis:	51
10.2.4 Sluttvurderingsskjema for praksis.....	53
Studentens navn:.....	
Praksissted:.....	
.....	53
10.2.5 TURNUSPLAN	54
10.2.6 Taushetserklæring.....	55

TAUSHETSERKLÆRING	55
10.3 OBSERVASJONSPRAKSIS	1
10.3.1 Ansvar i observasjonspraksis.....	2
10.3.2 TURNUSPLAN for observasjonspraksis	3
10.4 FORDYPNINGSSOPPGAVE.....	4

1.0 INNLEDNING

Studieplan for fagskoleutdanning i Kreftomsorg og lindrende pleie, er utviklet med sikte på å gi helse- og oppvekstpersonell med videregående opplæring, mulighet til videreutdanning. Det vil styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helse- og sosialsektoren. Regjeringen la i juni 2009 fram Stortingsmelding nr. 47 Samhandlingsreformen: Rett behandling – på rett sted – til rett tid. Meldingen legger vekt på styrking av kommunens tjenester opp mot mennesker med ulike kreftsykdommer som har behov for tilbud og tjenester fra kommunen. Studieplanen bygger på «Nasjonal plan for kreftomsorg og lindrendepleie» fra 2005 med de de oppdaterte læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) i henhold til Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk (NKR) våren 2015. Studieplanen bygger også på «Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning innen helse- og oppvekstfag, generell del» som er godkjent av Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) 22. april 2013.

1.1 GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNINGEN I HELSE- OG OPPVEKSTFAG

Lov om fagskoler fastsetter i § 1. Formål og virkeområde, hva som menes med fagskoleutdanning:

Med fagskoleutdanning menes yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, og som har et omfang tilsvarende minimum et halvt studieår og maksimum to studieår. Med yrkesrettet utdanning menes utdanning som gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak.

Fagskolens opplæringstilbud skal være tilpasset samfunnets behov for svært mange typer fagkompetanse. Studieplanen i "Kreftomsorg og lindrende pleie" er utviklet med sikte på å gi videreutdanning som kan styrke yrkesutøvere sin kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helse- og omsorgstjenesten.

Helse- og omsorgssektoren står overfor store utfordringer i årene framover. Endringer i befolkningsmessige forhold og en samfunnsutvikling med økende etterspørsel etter alle typer helse- og omsorgstjenester utfordrer velferdssamfunnet. Som følge av samhandlingsreformen ser vi en betydelig økning av oppgaver overført til kommunene. Dette vil få vesentlig konsekvenser for kreft- og lindrende omsorgsarbeid i kommunene. Samtidig som mange av de klassiske sykdommene er under kontroll, oppstår nye sykdommer, lidelser og trusler mot folkehelsen. Mange har andre krav til livskvalitet og egen medvirkning enn tidligere. Vi trenger derfor økt kompetanse blant fagarbeidere for å kunne imøtekomme fremtidige krav til omsorgsarbeid. Kommunehelsetjenesten lokalt må forvente at de vil få en økning av antall pasienter som velger å bo hjemme i en palliativ fase. Dette vil kreve flere kompetente fagarbeidere. Det er derfor viktig å kunne rekruttere, utdanne og heve kompetansen blant fagarbeidere i hele landet.

Studieplanene gir ramme og innhold i fagskoleutdanningene. Hovedintensjonen er å sikre et høyere faglig nivå, og gjøre de enkelte fagskoleutdanningene innen hvert fagområde likeverdige i hele landet.

Opptakskrav, skikkethet og politiattest er nærmere beskrevet:

Forskrift for fagskolen i Nord: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-01-20-180>

1.2 GENERELT OM STUDIET

Hensikten med fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag er:

- Å utdanne reflekterte yrkesutøvere som med høy yrkesetisk forståelse tar initiativ til, organiserer og iverksetter tiltak i samarbeid med pasienter deres pårørende, frivillige medarbeidere og andre yrkesgrupper innenfor kreftomsorgen.

Fagskoleutdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse- og oppvekstsektoren. Dagens og morgendagens utfordringer, både for samfunnet generelt og innen helse- og oppvekstsektoren spesielt, innebærer behov for nytenkning innen utdanningene. Fagskoleutdanningene er derfor tverrfaglige, og har et klart brukerperspektiv. Med tverrfaglig i denne sammenheng menes at de er rettet mot arbeidstakere med forskjellig faglig bakgrunn innen helse- og oppvekstfagene i videregående opplæring.

Studieplanene gir ramme og innhold i fagskoleutdanningene. Hovedintensjonen er å sikre et ensartet faglig nivå, og gjøre de enkelte fagskoleutdanningene innen hvert fagområde likeverdige. Yrkesutøvelsen foregår i et samspill av praktiske erfaringer og relevant teori. Helse- og oppvekstfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap om det helse- og oppvekstfaglige området. I tillegg er det nødvendig at man gjør vurderinger og fatter beslutninger på et rettslig og etisk holdbart grunnlag.

Studieplanen i «Kreftomsorg og lindrende pleie» er en av flere i en serie helse- og oppvekstfaglige fagskoleutdanninger, hvor Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfagene, er lik i de fleste utdanningene. Denne skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og omsorgstjenestene. Denne referanserammen skal danne basis for utvikling av felles holdninger og ferdigheter. En sentral begrunnelse for en felles grunnlagsdel er også ønsket om et bedre samarbeid mellom alle ansatte innen helse- og oppvekstsektoren. I tillegg er det et mål at studentene oppnår en breddekompetanse på tvers av faggrensene. Sentrale tema i Emne 1. danner basis og skal videreføres i det enkelte fagspesifikke emnet. Fagskoleutdanningen deles inn i 3 ulike kompetanseområder:

- Kunnskap: Om felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og lovverk
- Ferdigheter: Kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg.
- Generell kompetanse: Har høy yrkesetisk forståelse for pasient/bruker og fagfeltet innen kreftomsorg.

Kompetansetrekanten brukes som modell for å tydeliggjøre de tre kompetanseområdene. (teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse).

1.3 YRKESFUNKSJON OG YRKESKOMPETANSE

Videreutdanningen skal kvalifisere til arbeid med kreftrammede mennesker. I dette ligger at studentene skal utvikle sin relasjons- og omsorgskompetanse og sin evne til samarbeid med brukere, pårørende og med andre yrkesgrupper. Videre omfatter kompetanseutviklingen både forebygging, behandling og rehabilitering i forhold til kreftrammede mennesker. Fagskoleutdanning i Kreftomsorg og lindrende pleie kvalifiserer blant annet for arbeid innen:

- Kommunal helse- og omsorgstjeneste som f.eks. bo- og omsorgssentre, rehabiliteringssentre og aktivitetssentre/dagsentre/eldresentre osv.
- Spesialisthelsetjenesten
- Tverrfaglig team, forebyggende team og i behandlingstilstander som miljøarbeidere
- Lærings og mestringssentre
- Sykehjem, hjemmetjeneste og omsorgsbolig

2.0 LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE FOR UTDANNINGEN

Yrkesutøvere med fagskoleutdanning i «Kreftomsorg og lindrende pleie» skal ha en grunnleggende omsorgsevne til å kunne møte den enkelte bruker der han eller hun er på bakgrunn av innsikt i den enkeltes livshistorie og sykdomshistorie. Mennesker med kreftlidelse er ingen ensartet gruppe, og som alle andre har de forskjellige behov og ulike interesser det er viktig å ta utgangspunkt i.

Læringsutbyttebeskrivelsen for fagskoleutdanningen skal gi en oversikt over hvilken kompetanse studentene skal ha etter gjennomføring av det aktuelle emne eller utdanningen som helhet. Læringsutbyttebeskrivelsene er i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets krav og er inndelt i kunnskap, ferdighet og generell kompetanse.

Kunnskap	Forståelse av teorier, fakta, prinsipper, prosedyrer innen fag, fagområder og/ eller yrker.
Ferdighet	Evne til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter - kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter
Generell kompetanse	Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig måte i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i yrkes- og utdanningssammenheng.

2.1 Overordnet læringsutbytte for utdanningen Kreftomsorg og lindrende pleie

Fagskoleutdanningen har som overordnet læringsutbytte å utdanne reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere og brukere. Studentene skal i løpet av utdanningen ha tilegnet seg kunnskaper, ferdigheter og holdninger slik at de etter avsluttet utdanning har:

<p>Kunnskap</p>	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om kreftsykdommer, symptomer, lindrende pleie, behandlingsformer, konsekvenser og bivirkninger av sykdom og behandling • har kunnskap om utfordringer, sorg- og krisereaksjoner og påvirkninger på det sosiale nettverket i ulike faser i sykdomsforløpet både for pasient og pårørende • har kunnskap om kreftforekomst, risikofaktorer og forebygging av kreftsykdommer og rehabilitering av kreftpasienter • har innsikt i sosiale rettigheter og lovgivning som er relevant for pasienter og pårørende i sykdomsforløpet • kjenner til ulike faginstanser, hjelpeapparat og andre yrkesgrupper innen kreftomsorg og lindrende pleie • kan oppdatere sin kunnskap om de vanligste kreftsykdommer og behandlingsformer • forstår betydningen av kreftomsorg og lindrende pleie i et folkehelseperspektiv • kunnskap om lindrende pleie og omsorg ved livets slutt
<p>Ferdigheter</p>	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om kreftsykdommer og behandling i observasjon av symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient • kan anvende ulike kommunikasjonsformer i samtale med pasient og pårørende • kan kartlegge, identifisere, planlegge og gjennomføre lindrende tiltak i samarbeid med pasient og pårørende • kan finne informasjon og fagstoff som er relevante for problemstillinger knyttet til arbeid med kreftomsorg og lindrende pleie • kan anvende kunnskap om sorg- og krisereaksjoner i møte med alvorlig syke og deres pårørende • kan anvende etiske prinsipper i utøvelsen av omsorg og pleien i kreftomsorgen.
<p>Generell Kompetanse</p>	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for faglige og etiske utfordringer og dilemmaer i utøvelsen av kreftomsorg og lindrende pleie • har utviklet en etisk grunnholdning i arbeidet med alvorlig syke pasienter og deres pårørende som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar brukermedvirkning, mestring og pasientens integritet • kan utføre omsorg og lindrende pleie etter pasientens individuelle ønsker og behov • kan utvikle arbeidsmetoder til brukergruppene gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen • kan bygge relasjoner og samarbeide med kolleger og andre yrkesgrupper for å ivareta pasientens helhetlige behov knyttet til sykdom, lidelse og død

2.2 OPPTAKSKRAV

2.2.1 Ordinært opptakskrav

- Fullført og bestått videregående opplæring med oppnådd fagbrev i helsefag, ambulansesfag eller autorisasjon helsesekretær.
- Fullført tidligere utdanningsløp: hjelpepleierutdanning, fagbrev som omsorgsarbeider

2.2.2 Betinget opptak

Søkere som ikke er ferdig med lærlingtid, og som kan dokumentere at de skal gjennomføre fag/ svenneprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve. Siste dato for slik prøve er 1. oktober om studieplassen skal beholdes. Om prøven ikke består, mister søker studieplassen.

2.2.3 Realkompetanseopptak

Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret kan også tas opp til studiet på bakgrunn av at skolen gjennomfører realkompetansevurdering.

Ved realkompetanseopptak må søker ha, og sende inn dokumentasjon på

- Tilsvarende realkompetanse som det ordinære opptakskravet. Dette kan være relevant praksis, skolegang, kurs etc.

2.2.4 Søkere med utenlandsk utdanning

- Søkere fra de andre nordiske landene er kvalifisert for opptak når de har fullført opplæring tilsvarende videregående opplæring som gir opptaksgrunnlag for den aktuelle fagskoleutdanningen.
- Søkere utenfor Norden må, ved autorisert translatør, dokumentere likeverdig opplæring og praksis. Søkerne må ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse i fellesfagene ordinært opptakskrav, tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram i Kunnskapsløftet 2006.

De må også oppfylle krav om relevant praksis eller utdanning fra hjemlandet.

- Søkere må ha kunnskaper i norsk tilsvarende nivå B2 (høyere mellomnivå) i språknivåskalaen i det europeiske rammeverket for språk (CEFR).

2.2.5 Forhåndsløfte

Søkere som har dokumentert behov for tidlig svar, kan be om forhåndsløfte. Forhåndsløfte kan gis til søkere som normalt ville ha fått tilbud om studieplasse ved forrige ordinære opptak.

2.2.6 Fritak

Studiet er delt inn i emner. Det er mulig for studenten å søke skolen om fritak for en eller flere emner dersom det kan dokumenteres at tilsvarende emner er fullført og bestått tidligere.

2.2.7 Politiattest

Opptak til alle helse- og oppvekstutdanningene krever gyldig politiattest som leveres ved studiestart.

2.2.8 Søknad om opptak

Utdanningen er organisert gjennom Samordna opptak som fastsetter regler for søkning, søknadsfrister og kunngjøring av opptak, se www.samordnaopptak.no

2.2.9 Poengberegning og rangering ved opptak

Det er fastsatt nasjonale regler for poengberegning og rangering ved opptak. Dette er beskrevet i Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning, <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-01-20-180>

2.2.10 Tekniske forutsetninger

Studentene må disponere egen PC. Studiearbeid, arbeidskrav, undervisningsgrunnlag, informasjon og innleveringer gjøres på nett via skolens læringsplattform. Studentene får

opplæring i skolens digitale læringsplattform. Skolen har systemansvarlig som vedlikeholder skolens datautstyr og yter service til studenter, i tillegg til muligheten for support gjennom hjelpdesk i fylkeskommunen. Det er tilgang til trådløst internett over hele skolen, hvor studentene kan kople seg på med egne bærbare maskiner. Studentene har tilgang til kopimaskiner og skrivere. Det er fastmonterte dataprojektorer og Smart - Board i undervisningsrom og studentene disponerer flere godt utstyrte grupperom med blant annet White - Board og 50 tomme skjermer.

Studieplan Kreftomsorg og lindrende pleie kull 2021	Versjon.: 15.00	Dok.id.: .5.2.1.1
	Side : 11 av 59	

3.0 ORGANISERING AV STUDIET MED ARBEIDS- OG VURDERINGSFORMER

Fagskolen i Nord tilbyr fagskoleutdanningen i Kreftomsorg og lindrende pleie som deltidsstudium over fire semestre. Videreutdanningen gir 60 fagskolepoeng. Fagskoleutdanningen har en samlet normert studietid på ett år, og har følgende fag- og timefordeling:

Fag- og timefordeling:

EMNE	NAVN	UKER	Forelesningstime		VEILEDNING		Stp
			S	VK	Individuell	Gruppe	
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanning i helse og oppvekstfagene	9 (18)	36	27	45 mir	2*45 min	14
Emne 2	Kreftsykdommer og behandlingsformer	7 (14)	16	21	45 mir	2*45 min	11
Emne 3	Rehabilitering	7 (14)	16	21	45 mir	2*45 min	11
Emne 4	Lindrende omsorg ved livets slutt (palliasjon)	7 (14)	16	21	45 mir	2*45 min	11
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	8 (16)	24	15	3*45 min	4*45 min	13
	PRAKSIS	10	300		7 t. inkl. veiledning på arbeidskrav		

S=samlinger, VK=videokonferanser, stp=studiepoeng.

Praksis er en obligatorisk del av studietiden, og skal utgjøre 25% av samlet studietid, altså 10 uker (300 timer), som i hovedsak legges i emne 4.

3.1 Forventet arbeidsmengde individuelle oppgaver og selvstudie

Emne	Navn	Uker	Timer individuelt
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag	9 (18)	1,5 dager*6 timer i 18 uker=162
Emne 2	Kreftsykdommer og behandlingsformer	5 (10)	1,5 dager*6 timer i 10 uker=90
Emne 3	Rehabilitering	10 (20)	1,5 dager*6 timer i 20 uker=180
Emne 4	Lindrende omsorg ved livets slutt	5 (10)	1,5 dager*6 timer i 10 uker=90
Praksis		10	60 t selvstudie + 300 t =360
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	Totalt 340 timer inkl. veiledning/eksamensarbeid

3.2 Forventet arbeidsmengde gruppearbeid

Emne	Navn	Uker	Timer gruppearbeid
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene	9 (18)	1 dager*6 timer i 18 uker =108 timer

Emne 2	Kreftsykdommer og behandlingsformer	5 (10)	1 dager*6 timer i 10 uker =60 timer
Emne 3	Rehabilitering	10 (20)	1 dager*6 timer 20 uker = 120 timer
Emne 4	Lindrende omsorg ved livets slutt	5 (10)	1 dager*6 timer i 10 uker = 60 timer
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	Totalt 340 timer inkl. veiledning

Omfang, oppbygning og struktur er i samsvar med nasjonale planer i helse- og oppvekstfag, gitt av nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) og i samsvar med anbefalinger fra Helsedirektoratet.

Hvert gjennomført emne kan beskrives som et tredelt læringsutbytte ifht. kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Sentrale temaer i emne 1 er etikk, sosiologi og psykologi, kommunikasjon og samhandling og stats- og kommunalkunnskap og helse- og sosialpolitikk og disse temaene danner basis og skal videreføres i de fagspesifikke emnene 2- 4. De fagspesifikke emnene bygger også på hverandre og bør gjennomføres i kronologisk rekkefølge.

Praksis er en obligatorisk del av studietiden, og skal utgjøre 25% av samlet studietid, altså 10 uker (300 timer), som i hovedsak legges i emne 4. I løpet av ett studieår på 38 uker vil til sammen 28 uker bli avsatt til teoretiske studier fordelt over 2 år (1500 timer), og 10 uker til praksisstudier.

I emne 5 vil studenten på bakgrunn av de foregående emnene og praksis fordype seg i og drøfte en selvvalgt faglig problemstilling.

4.0 ARBEIDSFORMER OG METODER I UTDANNINGEN

Utdanningen innebærer at studenten er i en prosess både i forhold til faglig og personlig utvikling. Gjennom pedagogisk ledelse skal studenten trekkes aktivt med i egen læringsprosess. Det forventes at den enkelte student viser initiativ, og tar ansvar for egen læring og felles læringsmiljø. Studenten skal reflektere over egen læringsprosess gjennom hele utdannelsen og det vil bli lagt vekt på individuelle- og gruppearbeid og logg.

Studentene ved dette studiet har erfaring fra arbeid innen helse- og oppvekstsektoren. Mange har arbeidet med pasienter med kreftdiagnose eller behov for lindrende pleie. Denne førforståelsen gir anledning for å legge til rette for erfaringsbaserte og studentsentretre undervisningsformer. Et overordnet prinsipp i studiet er derfor å aktivisere studentenes egne tanker, kunnskaper og erfaringer knyttet til helsearbeid generelt og til kreftomsorg og lindrende pleie spesielt. Studiet i «Kreftomsorg og lindrende pleie» krever at studentene deltar med stor grad av egenaktivitet. Reell læring fremmes ved aktiv problemløsende virksomhet i grupper, ikke ved formidling av ferdig formulert stoff. Læring skjer som en konsekvens av studentenes egen motivasjon og innsats, alene og i samhandling med andre. Utdanningen er en prosess hvor studentene får trening i å gi og motta kritiske vurderinger i samarbeidssituasjoner på en konstruktiv måte. Det legges opp til bruk av ulike pedagogiske tilnæringsmåter gjennom vekslning mellom teoretiske studier forbundet med praksiserfaringer.

Gjennom vekslning mellom teoretiske studier og praktiske øvelser vil det bli lagt vekt på å synliggjøre det gjensidige avhengighetsforholdet mellom teori og praksis. Det vil derfor bli brukt ulike pedagogiske tilnæringer.

4.1 ARBEIDSMETODER

Utdanningen innebærer at studenten er i en prosess både i forhold til faglig kunnskaper og til egenutvikling. Gjennom pedagogisk ledelse skal studentene trekkes aktivt med i egen læringsprosess. Det forventes at den enkelte student viser initiativ, og tar ansvar for egen læring og felles læringsmiljø. Studenten skal reflektere over egen læringsprosess gjennom hele utdannelsen og det vil bli lagt vekt på logg og individuelle refleksjonsnotater i praksis og teori.

Prosesslæring vil tilstrebes ved at studentens egne erfaringer, praksiskunnskaper og teoretiske kunnskaper brukes gjennom utdanningen i form av rollespill, diskusjoner og dialoger. Arbeidsformene skal være relevante og hensiktsmessige for å oppnå læringsutbyttet for utdanningen. Dette innebærer at studentene i tillegg til faglig utvikling også skal utvikle evne til samarbeid, kommunikasjon og praktisk yrkesutøvelse.

Studentene har praktisk erfaring innen egne fagområder, og denne gir anledning til å legge til rette for erfaringsbaserte læringsformer. Variasjon i valg av læringsmetoder er nødvendig for å oppnå læring hos den enkelte student, og en helhetlig kompetanse som omfatter både kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Arbeidsmetoder som anvendes i studiet er forelesninger, dialogpreget undervisning, muntlig framlegg, presentasjoner, prosjektarbeid med tverrfaglig fokus, praksis, refleksjon over eget arbeid og selvstudium med nettstøtte, ulike former for arbeid i grupper, som for eksempel rollespill og simulering evt. med bruk av video.

Arbeidskrav er studentoppgaver som løses individuelt og i gruppe. Dette forutsetter at studenten deltar aktivt i eget læringsarbeid og samarbeider med andre.

Studentens læring følges opp gjennom formativ og summativ vurdering, veiledning og undervisningsvurdering individuelt og i gruppe. Læringsarbeidet støttes med bruk av digital læringsplattform. Studenten får egen opplæring i bruk av PC og digitale læremidler for eksempel Word, skolens læringsportal, Power Point av faglærere og IKT ansvarlig. IKT ansvarlig er tilgjengelig gjennom hele studiet når studentene har behov for hjelp og veiledning.

Ulike pedagogiske metoder skal legge til rette for:

- aktiv deltakelse fra studentene og støtte til deres egne initiativ
- arbeid med virkelighetsnære problemstillinger fra praksisfeltet og aktuell teori
- fagforståelse, refleksjon over egen praksis og etiske problemstillinger som motiverer til læring, utvikling og etisk bevissthet
- studentmedvirkning i beslutningsprosesser som angår gjennomføringen av studiet
- tverrfaglig erfaringsdeling for å øke forståelsen og respekt for eget og andres fagfelt

Forelesning

Forelesninger kan være en introduksjon til et tema, et overblikk over ett fagområde og et supplement til erfaringsbasert læring. Forelesningene skal hjelpe studentene til å få et bedre overblikk og forståelse for fagene, og ikke minst inspirere dem til å søke mer kunnskap. Emnene organiseres med forelesninger innenfor de ulike emnene via nettbasert læringsplattform og under samlinger på skolen. Hvert emne består av forelesninger, samlinger, veiledning på individuelle- og

gruppeoppgaver, og i emnet 5 er det veiledning på fordypningsoppgave i tillegg til forelesninger og samling. Under oppstartsamling i emne 1 får studentene innføring i problembasert læring og oppgaveskriving. Nærmere informasjon og innføring i problembasert læringsmetode og oppgaveskriving er å finne i skolens læringsplattform.

Problembasert læring (PBL)

En problembasert læringsform tar utgangspunkt i at studenten skal bruke egne erfaringer fra arbeidslivet (casebasert). Denne læringsformen er godt egnet for å knytte teori og praksis sammen for voksne med yrkes- og livserfaring. Studentene vil få veiledning i PBL-metode på oppstartsamlingen i emne 1.

Veiledning og refleksjon

I utdanningen vil veiledning spille en sentral rolle som læringsaktivitet. Studenten vil oppleve å få veiledning både i studiesituasjonen på skolen, i arbeidet med individuelle- og gruppeoppgaver, i praksis og i forbindelse med avsluttende oppgave (hovedprosjekt). Det legges til rette for at studentene kan tilegne seg ferdighet i både å gi og å motta veiledning. Veiledningen skal fungere som et bindeledd mellom personlig kompetanse, teoretisk kunnskap og yrkesspesifikke ferdigheter, som er sentrale begreper i utviklingen av en yrkesidentitet og samlet profesjonell kompetanse. I studiesammenheng er veiledning først og fremst en arena for samtaler rundt ulike deler av studentens utvikling i løpet av studiet.

Veiledning skal være støttende og igangsettende i forhold til studentens læringsbehov og den har et helt klart kontrollaspekt i seg i forhold til å vurdere studentens teoretiske kunnskaper, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. Student og fagveileder skal ha en felles forståelse med henblikk på veiledningens form og innhold. Veiledningen er studentens arena, og det som skjer må være tilpasset studentens forutsetninger og behov. Arbeidsverktøy til bruk ved veiledning kan organiseres i skolens læringsplattform ved forelesninger, nettmøter, webinarer, logg, diskusjonstråder, meldinger, innleveringer.

Studentene skal lære seg å gi og å motta veiledning. Studenten skal selv aktivt søke og ta imot veiledning. Veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med pasienter/brukere. Lærerens rolle i utdanningen er i stor grad knyttet til veiledning og tilrettelegging for læring. Veiledning benyttes både i forbindelse med det teoretiske arbeidet og som et ledd i den enkelte student og gruppens utvikling gjennom hele studiet. Ulike former for veiledning vil blant annet være; fagveiledning, studieveiledning og kollegaveiledning. Veiledning gis i forbindelse med forelesninger, arbeidskrav, prosjektarbeid, praksis og i gruppeprosesser. Veiledning organiseres via skolens læringsportal, i klasserom/grupperom, via nettstøttet medier eller i skolens lyd-bilde studio.

Gruppearbeid

Oppstartsamlingen gir innføring i gruppeprosesser. Studentene deles inn i tverrfaglig sammensatte grupper som er basis for faglige diskusjoner, gruppearbeid, oppgaveløsning og veiledning. Basisgruppene er også et viktig redskap for personlig vekst og utvikling der gruppeprosessen er vektlagt. Arbeidet i gruppene er obligatorisk og forpliktende og skal gi rom for refleksjon samt stimulere utvikling og bevisstgjøring av så vel gode etiske holdninger som det å kunne anvende fagkunnskap. Alle gruppemedlemmene undertegner en forpliktende gruppekontrakt.

Gruppekontrakten fungerer som et godt arbeidsverktøy og bør inneholde:

- Hvem kontrakten omfatter
- Når og hvor skal gruppa møtes
- Taushetsplikt
- Studentenes spesifikke ansvar/rollefordeling blant gruppemedlemmene
- Studentenes felles faglige og personlige læringsmål
- Studentenes forventninger til gruppearbeidet

Ansvar for egen læring:

Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten aktivt må oppsøke lærings situasjoner og læringsarenaer, skolens læringsportal og studieplan. Skolens rolle er å tilrettelegge for læring og støtte/veilede studenten i læringsprosessen. Ansvar for egen læring stiller krav til studenten om bevissthet i forhold til læreprosesser og egne læringsbehov. Dette er ikke synonymt med selvstudium. Ansvar for egen læring som pedagogisk prinsipp innebærer i langt større grad aktiv samhandling med andre aktører i læringsmiljøet for å kunne hente ut og nyttiggjøre seg læringspotensialet. Dette stiller krav til studenten om bevissthet i forhold til læreprosesser og egne læringsbehov.

5.0 VURDERINGS- OG EKSAMENSFORMER

Vurderingsformene har sammenheng med utdanningens læringsutbytte, innhold, undervisnings- og arbeidsformer og læringsaktiviteter. Avsluttende eksamen følger bestemmelser jfr. Lov om høyere yrkesfaglig utdanning, og anbefalinger gitt i Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag, generell del og Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord , kap. 5 Vurdering og eksamen

Skolens vurdering består av

- Godkjente oppgaver i emnene
- Godkjenning av praksis/praksisprosjekt
- Godkjenning av refleksjonsnotat etter praksis
- Fordypningsoppgave med etterfølgende individuell muntlig eksamen.

Praksis og refleksjonsnotat vurderes som bestått/ikke bestått. For fullført studium utstedes vitnemål. Hvis studenten har gjennomført enkelte emner, men ikke fullført hele utdanningen, kan det på forespørsel utstedes kompetansebevis.

5.1 Arbeidskrav

Obligatoriske oppgaver gis individuelt og i gruppe for hvert emne. Oppgavene gis i form av en situasjonsbeskrivelse eller annen tekst. Studentene skal i sin besvarelse gi en forståelse av de helsefaglige aspektene i teksten med begrunnelse og vise til refleksjon. I besvarelsen skal studenten legge til grunn kunnskap fra sentrale tema i det gjeldende emnet.

Besvarelsen skal synliggjøre hvilke kilder som benyttes, og den skal inneholde en samlet oversikt over anvendt litteratur. Studenten leverer besvarelsen elektronisk i fagskolens læringsplattform. Alle emner avsluttes med en gruppeoppgave og en individuell oppgave. I emne 5 utgjør fordypningsoppgaven emnekarakteren. Besvarelsene vurderes med hel karakter etter skalaen A-F, hvor studenten må oppnå minimum karakter E for at emnet skal være godkjent. Gruppeinnleveringer vurderes med bestått/ikke bestått.

Emner:	Vurdering:	studie poeng
Emne 1. «Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene»	1) Gruppeoppgave vurderes med hel karakter 2) Individuell oppgave vurderes med hel karakter	14 stp
Emne 2. «Kreftsykdommer og behandlingsformer»	1) Gruppeoppgave vurderes med hel karakter 2) Individuell oppgave vurderes med hel karakter	11 stp
Emne 3. «Rehabilitering»	1) Gruppeoppgave vurderes med hel karakter 2) Læringsutbytte og/ prosjekt for praksis vurderes til godkjent/ikke godkjent 3) Individuell oppgave vurderes med hel karakter	11 stp
Emne 4. «Lindrende omsorg ved livets slutt (palliasjon)»	1) Gruppeoppgave vurderes med hel karakter 2) Individuell oppgave vurderes med hel karakter	11 stp
Emne 5. «Hovedprosjekt/fordypning»	1) Fordypningsoppgave inngår i avsluttende eksamen. Vurderes med hel karakter og utgjør emnekarakteren. Studenten må ha oppnådd karakteren E eller bedre for å avlegge muntlig eksamen. Endelig karakter på muntlig eksamen er eksamenskarakter på vitnemål	13 stp
Praksis	1) Studentens selvevaluering av måloppnåelse 2) Praksisstedets og lærers vurdering av studentens egnethet i møte med mennesker med kreftsykdom og behov for lindring 3) Praksisstedets og lærers vurdering av studentens personlige og faglige utvikling, vurdert på bakgrunn av studentens mål for fordypning og praksisstudium. Praksis vurderes til godkjent/ikke godkjent	
Sum		60 stp

5.2 Karakterskala

Det brukes karakterskala A-F. Til grunn for karakterfastsetting vises til generelle, kvalitative beskrivelser fastsatt av Universitets- og høyskolerådet, 6. august 2004 (revidert juni 2011).

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

5.3 Eksamen

For å kunne gå opp til eksamen i emne 5 må studenten ha gjennomført og bestått praksis og bestått teoriemnene. Eksamen i emne 5 består i en skriftlig innlevering av hovedprosjekt etterfulgt av en individuell muntlig høring. Intern og ekstern sensor gjør en samlet vurdering av den skriftlige innlevering og den muntlige høringen. Hovedprosjektet utgjør et selvstendig emne og gis en egen emnekarakter, og det benyttes karaktersystemet ECTS (European Credit Transfer System) med karakterskalaen A, B, C, D, E, F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E eller bedre for at eksamen skal være bestått.

5.4 Begrunnelse for karakter ved eksamen

Ved skriftlig sluttvurdering kan kandidaten be om begrunnelse for karakterfastsettelsen innen tre (3) uker etter at resultatet ble klart. Ved muntlig eller kombinert sluttvurdering må kravet om begrunnelse fremsettes eksamensdagen. Sensor kan velge om begrunnelsen skal gis skriftlig eller muntlig. Klagefristen stanses når begrunnelse kreves og vil være tre uker etter begrunnelse er mottatt eller kandidaten burde gjort seg kjent med resultatet.

Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved fagskolen i Nord, kap. 8 Klage og klagebehandling
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-01-20-180>

5.5 Ikke bestått arbeidskrav

Dersom studentarbeidene ikke er levert innen frist fastsatt i arbeidskrav, regnes dette som et forsøk. Fristen for andre forsøk er ti (10) virkedager fra innleveringsfrist for første forsøk. I særskilte tilfeller kan rektor gi utsatt innleveringsfrist etter skriftlig søknad. Søknaden må fremstilles minimum tre dager før innleveringsfristens utløp.

Studenten har to (2) forsøk på å få et studentarbeid godkjent. I særlige tilfeller kan rektor gi dispensasjon for et tredje og siste forsøk. Søknadsfristen for et tredje og siste forsøk er 3

uker etter at studenten er gjort kjent med, eller burde ha gjort seg kjent med, resultatet av andre forsøk.

5.6 Klage og klagebehandling

Ved klage er det to sensorer fra klagenemden som foretar klagesensuren. Denne praktiseres som en ny sensur, der disse sensorene ikke får noe informasjon om den første sensurens resultat.

Det kan klages på formelle feil og på resultatet av sensuren. Klagen må fremsettes skriftlig til utdanningstilbyders ledelse og underskrives av klageren eller eventuelt av fullmektig. Klagen skal nevne det som blir påklaget, og dersom det er nødvendig, gi opplysninger som gjør det mulig å avgjøre spørsmål om klagerett og om klagefristen er holdt. Klagen skal være begrunnet. Fristen for å klage er tre (3) uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort. For den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Styret for den enkelte fagskole er klageinstans for formelle feil.

5.7 Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning

Beskrivelse av rettigheter og plikter for studentene og tilbyder vises i «Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord»

Forskriften inneholder: Opptak, studentsamskipnad, skolepenger, studierett og progresjon, politiattest, skikkethet, vurdering og eksamen, disiplinære sanksjoner, annullering, klage- og klagebehandling og avsluttende bestemmelser. Spesifiseringer blir omtalt i studieplanen. Videre Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften)

5.8 KS-system

Utdanningen ved Fagskolen blir kvalitetssikret gjennom skolens kvalitetssystem

<https://ksysekstern.tromsfylke.no/start.aspx?main=3>

6.0 KRAV TIL STUDIEDELTADELSE

Det skal utarbeides en studiekontrakt med hver av studentene ved oppstart av studiet. Krav om studiedeltakelse er begrunnet i at deler av studentenes kunnskapstilegnelse er avhengig av tilstedeværelse ved samlinger, videoforelesninger, fagveiledning og gruppesamarbeid. Et fravær på over 20 % fra samlingene, videoforelesningene og fagveiledning krever at faglærer og student i samarbeid utarbeider en plan for hvordan læringsutbyttet skal oppnås.

Fravær i praksis:

Studenten plikter å melde alt fravær til praksisstedet snarest, og- hvis mulig- før det finner sted. Fraværet registreres av studenten og praksisstedet. Et fravær over 10 % fører til «ikke bestått».

6.1 Studiekontrakt

Studentene underskriver studiekontrakt ved oppstart av studiet. I studiekontrakt bekreftes at studenten har satt seg inn i gjeldende lover og regler for studiestedet, og er kjent med obligatorisk studiedeltakelse, bestått obligatoriske studentarbeid og praksis for å fremstilles til sluttvurdering/eksamen; jfr Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord. Det bekreftes også at skolen forbeholder seg retten til å bruke studenters fordypningsoppgaver i undervisningssammenheng. Studenten blir gjort kjent med å kunne bli tatt bilde av og filmet på skolen, og at dette kan bli publisert offentlig. Dersom studenten ikke godkjenner dette må det spesielt reserveres for det.

7.0 SLUTTDOKUMENTASJON

Etter fullført og bestått høyere yrkesfaglig utdanning utstedes det vitnemål og diplom.

Vitnemålet omfatter de emner som inngår i utdanningen med emnets omfang i studiepoeng og de karakterene som er oppnådd. Beskrivelse av hovedprosjektet vil også framkomme.

Vitnemålet merkes med begrepet Vocational Diploma (VD) med tanke på internasjonal bruk.

8.0 INNHOLD I UTDANNINGEN – KREFTOMSORG OG LINDRENDE PLEIE

8.1 EMNE 1: FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGENE I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE

Innhold	<p>Dette emnet setter en retning for studiet, og gir innføring og trening på sentrale verktøy. Det skal danne en basis for felles holdninger og ferdigheter. Sentrale tema i emne 1 videreføres i det enkelte fagspesifikke emne.</p>
Omfang	14 stp som tilsvarer 9 uker (18 uker på deltid)
Læringsmåter	Arbeid i grupper, veiledning, intervju, PBL, IKT, prosjektarbeid, rollespill, framlegg, forelesninger og selvstudium med nettstøtte.
Læringsutbytte for emnet	<p>Kunnskap Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om menneskesyn, menneskerettigheter, yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, og etisk refleksjon knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • har kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former, samhandling og konflikthåndtering knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • forstår kommunikasjonens betydning i samhandling med brukere, pårørende og kolleger • har innsikt i relevante lover og forskrifter innen helse- og omsorgssektoren som regulerer rettigheter, ansvar, plikter og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå • har kunnskap om levekår og folkehelse i velferdsstatens utvikling, og om helse- og sosialpolitiske føringer • har kunnskap om begreper innen sosiologi og psykologi knyttet til enkeltindividet, familien og sosialt nettverk • har kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer i studiet <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, til etisk refleksjon rundt praktiske og teoretiske problemstillinger i helse- og omsorgssektoren • kan anvende kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former til å samhandle profesjonelt med brukere, pårørende og kollegaer • kan anvende kunnskap innen sosiologi og psykologi til å motivere brukeren slik at han eller hun tar i bruk egne ressurser og opplever mestring • kan kartlegge aktuelle brukersituasjoner og iverksette relevante tiltak i samarbeid med kolleger og medstudenter • kan anvende aktuelt lovverk og forskrifter for helse- og omsorgssektoren i egen yrkesutøvelse • kan finne fagstoff og anvende kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer til å løse oppgaver i studiet <p>Generell kompetanse Studenten</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og profesjonsetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen • ser betydningen av å reflektere over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd og kommunikasjon i situasjoner med brukere, pårørende og kollegaer • kan kommunisere og samhandle med brukere for å ivareta deres individuelle behov, i tråd med prinsipper om brukermedvirkning og respekt for enkeltindividets verdi og verdighet • kan bygge relasjoner basert på likeverdighet og respekt, slik at brukere og pårørende opplever trygghet og har tillit til tjenestetilbudet • kan samarbeide og bygge relasjoner til medstudenter og kolleger • har forståelse for betydningen sosiologi, psykologi, etikk og kommunikasjon har i egen yrkesutøvelse
<p>Sentrale tema</p>	<p><i>Arbeidsformer og metoder i studiet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Læring • Studieteknikk • Prosjekt- og utviklingsarbeid • Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging • Refleksjon • Informasjonsteknologi • PBL-metode • Litteraturstudier • Kompetansetrekanten <p><i>Helse- og sosialfagene i samfunnet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Helse- og sosialfagenes utvikling • Teorier og begreper innen helse- og sosialfagene • Verdier og normer i samfunnet og i helse- og sosialfagene <p><i>Etikk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Menneskesyn • Livssyn og verdier • Menneskerettighetene • Etikk og moral, verdier og prinsipper, etiske dilemmaer • Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller • Samfunnsmessige perspektiv og utfordringer i forhold til verdier og normer • Yrkesetikk • Brukermedvirkning • Makt, tvang og kontroll <p><i>Kommunikasjon og samhandling</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjonsteori • Kommunikasjon i et hjelperperspektiv • Konflikthåndtering • Tverrkulturell samhandling • Samhandling i grupper og i organisasjoner

	<ul style="list-style-type: none"> • Relasjonskompetanse • Veiledning <p><i>Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer • Folkehelse • Hverdagsmestring • Lovverket som regulerer helse- og sosialsektoren • Helse- og sosialsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå • Offentlig og privat ansvar og omsorg • Profesjonalisering i helse- og sosialsektoren • Økonomi og finansiering • Kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling • Omsorgsforskning <p><i>Sosiologi og psykologi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Familien som sosial og kulturell institusjon • Helse og sosial ulikhet • Roller, makt og avmakt • Utviklingsteorier • Emosjoner, behov og motivasjon • Kriser og forsvarsmekanismer • Gruppepsykologi og nettverksteori
Arbeidskrav	<p>Gjennomføre to gruppearbeid; 1) Utvikle en gruppeavtale 2) Ta i bruk PBL-metode med utgangspunkt i en situasjonsbeskrivelse. Skrive en individuell egenrefleksjon der studenten viser sin egen forståelse av kompetansetrekanten og sitt utgangspunkt for studiet. Kan videreutvikles.</p>
Vurderingsform	<p>Gruppeavtale: godkjent/ ikke godkjent. Obligatorisk gruppeoppgave vurderes med bestått/ikke bestått Individuell egenrefleksjon vurderes med hel karakter (A-F) Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.</p>

8.2 EMNE 2: KREFTSYKDOMMER OG BEHANDLINGSFORMER

Innhold	Emnet tar for seg hva det kan innebære å få en kreftdiagnose, og hvilken betydning det har for pasient, pårørende, nettverk og omgivelsene. Videre vil den omhandle de vanligste kreftsykdommer og behandlingsprinsipper, konsekvenser av sykdom og behandling, samt forebyggende arbeid.
Omfang	11 stp som tilsvarer 7 uker (14 uker deltid)
Læringsmåter	Ulike former for arbeid i grupper, veiledning, prosjektarbeid, intervju, PBL, IKT, framlegg, forelesninger og selvstudium med nettstøtte.
Læringsutbytte for emnet	<p>Kunnskaper Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hva det innebærer for pasient og pårørende å få en kreftdiagnose • har kunnskap om kreftpasienten og utfordringer knyttet til diagnose, behandling og å leve med kreftsykdom, og hvordan det kan påvirke pasienten fysisk, psykisk, sosialt og eksistensielt • har kunnskap om de vanligste kreftsykdommer hos barn og voksne, symptomer og ulike behandlingsformer • har kunnskap om konsekvenser av sykdom, behandling og bivirkninger knyttet til sykdom og behandling • har kunnskap om generelle behandlingsprinsipper, kurativ og palliativ behandling • har kunnskap om forebygging av kreft på ulike nivåer, kreftforekomst og risikofaktorer som kan føre til kreftsykdom • har innsikt i nasjonale planer, retningslinjer og anbefalinger knyttet til de ulike kreftsykdommer <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kartlegge og identifisere psykiske reaksjoner hos kreftpasienten som angst, frykt, stress, krise og sorg og iverksette tiltak som ivaretar omsorgen for pasient og pårørende • kan anvende kunnskap om kreftsykdom for å kunne delta i behandling og observasjon, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar kreftpasientens behov for pleie og omsorg • kan anvende kunnskap om kreftbehandling i observasjon av symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient • kan kartlegge og identifisere behov for tiltak, knyttet til konsekvenser av sykdom og behandling hos den kreftsyke og iverksette tiltak i samarbeid med pasient <p>Generell kompetanse Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utføre sitt arbeid i tråd med yrkesetiske retningslinjer og pasient- og brukerrettighetsloven, og kan ivareta kreftpasientens integritet og faglig forsvarlighet i yrkesutøvelsen • kan utføre omsorg og pleie etter kreftpasientens individuelle ønsker og behov • kan bygge relasjoner og samarbeide med kollegaer og andre

	<p>yrkesgrupper for å ivareta pasientens helhetlige behov knyttet til sykdom og behandling</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utvikle arbeidsmetoder til brukergrupper gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen • har utviklet en etisk grunnholdning ift. hva det innebærer å ha en kreftdiagnose og hvordan dette kan påvirke pasient, pårørende og det sosiale nettverket
Sentrale tema	<p><i>En kreftdiagnose – hva det kan innebære for pasienten og pårørende</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eksistensielle utfordringer • psykiske reaksjoner • påvirkning av nettverk og omgivelser • sosiale omveltninger • myter og ulike forestillinger om kreft <p><i>Kunnskap om kreftsykdommer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • de vanligste kreftsykdommer hos barn og voksne • behandlingsformer • kreft som akutt og kronisk sykdom <p><i>Konsekvenser av sykdom og behandling</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ernæringsforstyrrelser • nedsatt immunforsvar • fatigue • endret selvbilde og seksualitet • bivirkninger <p><i>Forebyggende arbeid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kreftforekomst • risikofaktorer • forebygging av kreft på ulike nivåer
Arbeidskrav	<ul style="list-style-type: none"> • Individuell egenrefleksjon knyttet til emnets innhold. <p>Obligatorisk PBL-gruppearbeid knyttet til emnets innhold.</p>
Vurderingsform	<p>Obligatorisk gruppeoppgave vurderes med bestått/ikke bestått</p> <p>Individuell egenrefleksjon vurderes med hel karakter (A-F)</p> <p>Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.</p>

8.3 EMNE 3: REHABILITERING

Innhold	Emnet tar for seg hvordan rehabiliteringen kan tilpasses den enkelte pasient og dennes familie. Det legges stor og vekt på verdien av tverrfaglig samarbeid i arbeidet med å tilrettelegge miljøet rundt pasienten. Emnet fokuserer også på kreftpasienters reaksjoner og hvordan respekt og verdighet ivaretas.
Omfang	11 stp som tilsvarer 7 uker (14 uker deltid)
Læringsmåter	Ulike former for arbeid i grupper, veiledning, prosjektarbeid, intervju, PBL, IKT, framføring, forelesninger og selvstudium med nettstøtte.
Læringsutbytte for emnet	<p>Kunnskaper Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskaper om deltakere i en rehabiliteringsprosess • har kunnskap om habilitering og rehabilitering hos kreftsyke • har innsikt i rettigheter knyttet til individuell plan og hvordan en slik plan kan bidra til en helhetlig og kontinuerlig tjenesteyting for pasienter med en kreftsykdom • har kunnskap om den offentlige helsetjenesten innen kreft og lindrende omsorg, sosiale støtte- og hjelpeordninger, trygderettigheter og relevante pasientorganisasjoner <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om rehabilitering av kreftpasienter for å bidra i rehabiliteringen av kreftpasienten gjennom hele pasientforløpet • kan kartlegge og identifisere kreftpasientens ressurser og behov for tiltak • kan anvende individuell plan som verktøy i arbeidet med et helhetlig tilbud for personer som har kreftsykdom <p>Generell kompetanse Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for hvordan en med utgangspunkt i funksjonsnivå ivaretar prinsipper om brukermedvirkning og mestring, og på en måte som møter behovet for meningsfull aktivitet for kreftpasienten • har forståelse for betydningen av tverrfaglig samarbeid i oppfølging av kreftpasienten og deres pårørende og er bevisst viktigheten av dette samarbeidet slik at pasient og pårørende kan ha en best mulig livskvalitet under og etter behandling
Sentrale tema	<p><i>Deltagere i rehabiliteringsprosessen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • pasienten • familien • barn og unge som pårørende • det sosiale nettverket • flerfaglig og tverrfaglig nettverk

	<p>Rehabilitering og habilitering</p> <ul style="list-style-type: none"> • informasjon og bevisstgjøring • kartlegging og realisering av individuelle mål • selvstendighet, mestring og funksjonsforbedring • nyorientering med utgangspunkt i prognose og diagnose <p>Samfunnets tilbud og ressurser</p> <ul style="list-style-type: none"> • kjennskap til, kunnskap om den offentlige helsetjenesten innen kreft og lindrende omsorg • familiens og nettverkets betydning for rehabiliteringen
Arbeidskrav	Obligatorisk PBL-gruppearbeid knyttet til emnets innhold. Individuell egenrefleksjon knyttet til emnets innhold
Vurderingsform	Obligatorisk gruppeoppgave vurderes med bestått/ikke bestått Individuell egenrefleksjon vurderes med hel karakter (A-F). Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

8.4 EMNE 4: LINDRENDE PLEIE OG OMSORG VED LIVETS SLUTT (PALLIASJON)

Innhold	Emnet tar for seg omsorg og utfordringer i møte med den døende pasient og deres pårørende, døden i et sosiokulturelt og historisk perspektiv og de behov som oppstår som følge av dette. Emnet omhandler smertebehandling, årsak, konsekvens og de faktorer som påvirker smerte.
Omfang	11 stp som tilsvarer 7 uker (14 uker deltid)
Læringsmåter	Arbeid i grupper, veiledning, rollespill, prosjektarbeid, intervju, PBL, IKT, framføring forelesninger og selvstudium med nettstøtte.
Læringsutbytte for emnet	<p>Kunnskaper Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hospice filosofiens grunnverdier, egenart og plass i samfunnet • forstår betydningen av kreftomsorg og lindrende pleie i et folkeperspektiv • har kunnskap om palliativ omsorg og behandling • har kunnskap om ulike syn på sykdom og død i andre kulturer • har kunnskap om sorg- og krisereaksjoner knyttet til det å få en uhelbredelig sykdom • har kunnskap om de hyppigst forekommende symptomer og symptomlindring i en palliativ fase og ved nær forestående død • har innsikt i nasjonale planer, retningslinjer og anbefalinger knyttet til palliativ behandling • har kunnskap om ulike faglige kartleggingsverktøy som benyttes for kartlegging av symptomer hos pasienter som er i en palliativ fase • har kunnskap om begrepene mestring, håp og livskvalitet • har kunnskap om LCP (Liverpool Care Pathway), tiltaksplan for døende • har kunnskap om komplementær behandling <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om ulike psykiske reaksjoner for å identifisere angst, frykt, stress, krise og sorg i møte med pasienter og pårørende som er i livets slutfase • kan kartlegge situasjoner hos pasienter i livets slutfase, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak • kan kartlegge pasientens behov, identifisere symptomer og iverksette lindrende tiltak i en palliativ fase og ved nær forestående død • kan anvende ulike kommunikasjonsformer i samtale med pasient og pårørende • kan anvende kunnskap om begrepene mestring, håp og livskvalitet og iverksetter tiltak som bidrar til best mulig mestring og livskvalitet for pasienter og pårørende • kan anvende kunnskap om LCP, tiltaksplan for døende

	<p>Generell kompetanse Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse og kan reflektere over faglige og etiske utfordringer og dilemmaer i livets slutfase • har forståelse for hvordan det er å leve med en inkurabel kreftsykdom både for pasient og pårørende • har utviklet en etisk grunnholdning i arbeidet med alvorlig syke og døende pasienter og deres pårørende som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar brukermedvirkning, mestring og pasientens integritet • kan bygge relasjoner og samarbeide med kollegaer og andre yrkesgrupper for å ivareta pasientens helhetlige behov knyttet til sykdom, lidelse og død
Sentrale tema	<p>Lindrende omsorg i et samfunnsperspektiv</p> <ul style="list-style-type: none"> • hospicefilosofien • døden i et historisk perspektiv • sykdom og død i ulike kulturer • etiske utfordringer i livets slutfase • eutanasi <p>Kommunikasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • å se og å la seg berøre • evne til å lytte • mot til samtale <p>Lindring og velvære</p> <ul style="list-style-type: none"> • åndelig og eksistensiell omsorg • komplementære og alternativ metoder • omgivelsenes betydning for den syke • håp og livskvalitet • gleden og humorens betydning <p>Smerte og symptomlindring</p> <ul style="list-style-type: none"> • de hyppigst forekommende symptombilder i palliativ fase • symptomer ved nær forestående død • medikamentell behandling • ikke medikamentell behandling
Arbeidskrav	Obligatorisk PBL-gruppearbeid knyttet til emnets innhold. Individuell egenrefleksjon knyttet til emnets innhold
Vurderingsform	Obligatorisk gruppeoppgave vurderes med bestått/ikke bestått Individuell egenrefleksjon vurderes med hel karakter (A-F). Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

8.5 EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT

Innhold	Studenten skal gjennomføre et obligatorisk fordypningsarbeid, kalt hovedprosjektet. Dette arbeidet skal være praksisrettet og knyttet til et eller flere temaer i utdanningen. Studenten skal gjennom hovedprosjektet vise refleksjon og bruke både teori og erfaringer fra praksis. Hovedprosjektet kan gjennomføres individuelt eller i gruppe. Egne retningslinjer for fordypning skal følges (vedlegg 2).
Varighet	13 stp som tilsvarer 8 uker (16 uker deltid)
Læringsmåter	Arbeide i gruppe og individuelt med veiledning, forelesninger, selvstudium, praksis, arbeid med egen fordypningsoppgave og nettstøtte. Samarbeid med eksterne ressurspersoner.
Læringsutbytte for emnet	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om prosjekt som arbeidsmetode for å løse utfordringer i yrkesfeltet knyttet til kreftomsorg og lindrende pleie • har kunnskaper innenfor et selvvalgt fordypningstema innen fagfeltet knyttet til kreftomsorg og lindrende pleie • forstår sin faggruppes betydning i yrkesfeltet og kan drøfte sammenhengen mellom teori og praksis innen fagfeltet kreftomsorg og lindrende pleie • har innsikt i relevante lover, forskrifter og planverk som gjelder fagfeltet knyttet til kreftomsorg og lindrende pleie <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kartlegge en situasjon innenfor fagfeltet knyttet til kreftomsorg og lindrende pleie, identifisere en faglig problemstilling og behov for iverksetting av tiltak • kan innhente informasjon og fagstoff som er relevant for fordypningsoppgavens problemstilling • kan anvende faglig kunnskap innen fagfeltet kreftomsorg og lindrende pleie på en teoretisk problemstilling <p>Generell kompetanse</p>

	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av arbeidet innen fagfeltet kreftomsorg og lindrende pleie • kan utføre arbeidet etter utvalgte målgrupper innen fagfeltet kreftomsorg og lindrende pleie sitt behov • har forståelse for yrkesetiske prinsipper i sitt arbeid innenfor fagfeltet kreftomsorg og lindrende pleie og etiske retningslinjer i forhold til skriftlige arbeider
Sentrale tema	Selvalgt fordypningstema
Arbeidskrav	<p>Fordypningsoppgaven skal være praksisrelatert og sette søkelys på egen klinisk atferd i møte med pasient/bruker.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide og levere inn en skriftlig fordypningsoppgave individuelt eller i gruppe. • Utarbeide litteraturliste med selvalgt pensum på 300 sider knyttet til fordypningsarbeidet
Vurderingsform	<p>Fordypningsoppgaven inngår som en del av avsluttende eksamen og vurderes med hel karakter. Studenten må ha oppnådd karakteren E eller bedre for å få avlegge muntlig eksamen. Karakter på den skriftlige fordypningsoppgaven utgjør emnekarakteren.</p>
Litteratur	Obligatorisk- og selvalgt litteratur

8.6 PRAKSIS

Praksis er en obligatorisk del av denne fagskoleutdanningen den skal vare i 10 uker à 30 timer. Praksis gjennomføres hovedsakelig i tredje semester parallelt med teoriundervisningen i emne 3-4. Tilbyder er ansvarlig for å skaffe og godkjenne praksisplasser, samt praksisveiledere.

Praksis gjennomført som fordypningspraksis/hospitering på egen arbeidsplass er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon. Dette kan bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen, samt at den enkelte arbeidstaker får andre oppgaver og økt ansvar.

Veiledning i praksis er en forutsetning for å oppnå læringsutbyttet med praksis. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med kreftrammede mennesker. Veileder på praksisplassen må ha fagskoleutdanning eller høyere utdanning.

Det er utarbeidet et praksishefte som beskriver innhold, varighet, læringsmåter, læringsutbytte, arbeidskrav og vurderingsform for praksis. Praksisveilederen inneholder også skjema for taushetsplikt (Praksisveileder: vedlegg 1). Arbeidskravet er obligatorisk og må være utført og godkjent etter fastsatte studiekra. Veiledning på egen yrkesutøvelse vil bli gitt individuelt.

Valg av praksisplasser:

- 1) Praksisutplassering: Ved relevant avdeling i kommune- eller spesialisthelsetjenesten.
- 2) Praksis gjennomført som fordypningspraksis/hospitering på egen arbeidsplass.

Ved begge disse praksisalternativene er det mulig med 2 uker utplassert observasjonspraksis som vil inngå i total praksistid.

Studenten skal formulere læringsutbytte for praksis. Læringsutbytte er sentralt for selvevalueringen studenten gjør og de vurderinger praksisplassen gjør av studenten. Studenten skal i tillegg utvikle et skriftlig arbeidskrav fra praksis. Praksisstudier skal godkjennes, og praksis vurderes til bestått/ikke bestått.

Innhold	Praksis/prosjektarbeid avvikles i relevant avd i sykehus eller kommunal sektor. Det skal være knyttet til reelle pasientsituasjoner, og kan eventuelt deles mellom to praksissteder. For å kunne avlegge eksamen må praksis være dokumentert og arbeidskrav være godkjent. Fokus for praksis skal være å utvikle kompetanse innen studentens studieretning. Gjennom praksis skal studenten oppnå et læringsutbytte som gjenspeiler innholdet i emnene. Praksisstudiet danner grunnlaget for fordypningsarbeidet/hovedprosjektet.
Varighet	10 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer pr uke, 300 timer totalt
Praksisform	Gjennomført som utplassering eller praksis ved eget arbeidssted
Læringsutbytte	Før praksis skal studenten formulere ønsket læringsutbytte av praksis (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse). Læringsutbytte for praksis skal være godkjent før praksisperioden starter. Etske hensyn må ivaretas. Læringsutbytte skal benyttes som et aktivt redskap gjennom praksis og være styrende for den kontinuerlige evalueringen. Hensikten med å beskrive læringsutbytte er å klargjøre

	hvordan praksisstudiene skal gjennomføres og evalueres, samt være et utgangspunkt for studentens selvevaluering
Læringsutbytte	<p>LUB for praksis er utledet fra overordnede LUB. Studenten må, i samarbeid med faglærer og praksisveileder, tilpasse disse læringsutbyttebeskrivelsene til praksisstedets egenart og eget læringsbehov.</p> <p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hva som kjennetegner den kreftsyke pasienten og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen • har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser, behov, funksjonsnivå og helsesvikt hos pasienter med en kreftsykdom • har kunnskap om organisering av kreftomsorgen og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp • har innsikt i kunnskapsbasert praksis, og har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsprosjekter i helse- og omsorgssektoren <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om kreftsykdommer og behandling i observasjon av symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient • kan anvende kunnskap om den kreftsyke pasient til å delta i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar kreftpasientens behov for pleie og omsorg • kan anvende kommunikasjonsformer profesjonelt i samarbeidet med brukere, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper • kan kartlegge symptomer, tilstand og behov hos den kreftsyke ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy som benyttes i omsorgen til kreftsyke • kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak

	<ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i praksis <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning i arbeidet med kreftsyke pasienter og deres pårørende som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, pasientens integritet, og faglig forsvarlighet i praksis • kan utføre forebyggende, behandlende, rehabiliterende og lindrende omsorg etter pasientens individuelle ønsker og behov • kan bygge relasjoner og samarbeide med kolleger og andre yrkesgrupper for å ivareta pasientens helhetlige behov knyttet til sykdom, lidelse og død • kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til kreftsyke pasienter, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen
<p>Veiledning</p>	<p>Veiledning ivaretas av veileder på praksissted og faglærer (Se vedlegg 1 praksisveileder)</p>
<p>Arbeidskrav</p>	<p>10 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer. Totalt timetall 300. Utforme egne læringsutbytter for praksis. Selvevaluering av læringsutbytte gjennom praksis Loggføring gjennom praksis Skriftlig arbeidskrav som viser refleksjon over tema/hendelse i praksis, og som danner grunnlag for individuell innlevering emne 4.</p>
<p>Vurderingsform</p>	<p>Praksisvurderingen har tre hovedelementer;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studentens selvevaluering av læringsutbytte, dokumentert i logg • Praksisstedets og lærers vurdering av studentens egnethet i møte med pasienter med kreftdiagnose. • Praksisstedets og lærers vurdering av studentens personlige og faglige utvikling, vurdert på bakgrunn av studentens læringsutbytte for praksis. <p>Veiledning på egen yrkesutøvelse vil bli gitt underveis i praksis, og disse elementene skal gjennomføres som en midt- og sluttevaluering</p> <p>Praksis/praksisprosjekt vurderes til bestått/ikke bestått. Skriftlige arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent.</p>

9.0 LITTERATUR

I bruken av problembasert læring inngår det at studenten har en aktiv rolle i å oppsøke litteratur og andre ressurser. For studenter som ønsker å gå ut over obligatorisk litteratur, er det utarbeidet en ressursliste med anbefalt litteratur.

9.1 OBLIGATORISK LITTERATUR FOR FAGSKOLEUTDANNING I KREFTOMSORG OG LINDRENDE PLEIE:

Forfatter	Tittel	Sider	Emne
Andersen, Erling S og Schwencke Eva	<i>Prosjektarbeid. En veiledning for studenter</i> , NKI forlaget, 2012	214	1,4
Bie, Kristin	<i>Refleksjonshåndboken</i> , Universitetsforlaget 2010	96	1,2,3,4
Falk, Bent	«Å være der du er», Fagbokforlaget, 2016	85	2,4
Grasaas, Kari Krûger, Sjursen, Marit og Stordalen, Jørn	<i>Fag, etikk og kommunikasjon</i> , Cappelen Damm Akademisk, 2019	246	1,2,3,4
Helgesen, Leif, Grasaas, Kari Krûger og Sjursen, Marit	<i>Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene</i> , Cappelen Damm AS, 2016	220	1,2,3,4
Kjellevoid, Alice	<i>Retten til individuell plan</i> , 4. utg. Fagbokforlaget, 2013	118	3
Kaasa, Stein og Loge, J.H.	<i>Palliasjon; Nordisk lærebok</i> , 3.utg. Gyldendal Norsk Forlag AS, 2016	210	4
Loge, J. H, Dahl, A. A, Fosså S. D og Kiserud, C. E (red.)	<i>Kreftoverlevelse, ny kunnskap og nye muligheter i et langtidsperspektiv</i> , 2 utg. Gyldendal Akademisk, 2013	260	2,3
Moelven, Olav	<i>Sykepleie og jus</i> , Gyldendal juridisk, 2016	92	1,2,3,4
Dalland, Olav	<i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i> , Gyldendal akademisk, 2017		1,2,3,4
Normann, T., Sandvin J, T. og Thommesen, H	<i>Om rehabilitering; Helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset</i> , 3. utg. Kommuneforlaget AS, 2013	156	3
Reitan, A, M og Schjøllberg, T, Kr.	<i>Kreftsykepleie; pasient- utfordring-handling</i> . Akribe AS 2017 (fra del 1 og del 2)	140	1,2,3
Skau, Greta Marie	<i>Gode fagfolk vokser. Personlig kompetanse i arbeid med mennesker</i> , Cappelen akademiske forlag, 2017	176	1,2,3,4
Tveiten, Sissel,	<i>Veiledning, mer enn ord</i> , Fagbokforlaget 2013	136	1,2,3,4
Vandraas, Kathrine F, Brabrand, Sigmund	<i>Kreftgåten-diagnose, behandling og livet etterpå-det du trenger å vite om vår største folkesykdom</i> , Pilar forlag, 2020	369	2,3
www.helsedirektoratet.no	<i>Nasjonalt handlingsprogram for Palliasjon i kreftomsorgen</i>	186	4

www.lovdatab.no	<i>Forskrift om individuell plan Pasient og brukerrettighetsloven Helsepersonell-loven Samhandlingsreformen st. meld. Nr. 47 Lov om Kommunal helse- og omsorgstjeneste</i>		1,2,3,4
-----------------	--	--	---------

9.2 TILLEGGSLITTERATUR FOR FAGSKOLEUTDANNING I KREFTOMSORG OG LINDRENDE PLEIE:

Liste med anbefalt litteratur:

Forfatter	Tittel	
Bugge, K, E., Eriksen, H. & Sandvik, O.	<i>Sorg</i> , Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS, 2018	
Dahl, Alv A.	<i>Kreftsykdom. Psykologisk og sosiale perspektiver.</i> (2016)	
Eide, Hilde & Eide, Tom	<i>Kommunikasjon i relasjoner, samhandling, konfliktløsning, etikk</i> , Gyldendal norsk forlag, 2012	
Eide, Tom og Aadland, Einar	<i>Etikkhåndboka for kommunenes helse- og omsorgstjenester</i> Kommuneforlaget 2014	
Hansen, Åse-Marion og Lingås, Lars Gunnar	<i>Etikk og kommunikasjon</i> , Damms forlag, 2014	
Helsedirektoratet	<i>Kosthåndboken – Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten</i> , 2012	
Isdahl, Per	Smittet av vold.	
Lingås, Lars Gunnar og Herheim, Åsta	<i>Kommunikasjon og samarbeid – utvikling av relasjonskompetanse</i> Damms, 2008	
Iversen, Anita og Haukdottir, Nanna	<i>Tverrprofesjonell samhandling og teamarb - kjernekompetanse for fremtidens helse- og velferdstjenester.</i> Gyldendal 2020	
Tuntland, Hanne, Ness, Ness, Nils Erik (red.)	<i>Hverdagsrehabilitering.</i> Gyldendal akademisk 2014.	
Vekre, Lena Lande og Vardeberg, Kjersti	<i>Lærebok i rehabilitering. Når livet blir annerledes.</i> Fagbokforlaget 2016.	
FNs verdenserklæring om menneskerettigheter	http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-ommenneskerettigheter	
Folkehelseinstituttet	http://www.fhi.no/	
Kreftforeningen	https://kreftforeningen.no/	

Ressurspersoner og –miljøer

- Kreftavdelingen, Universitetssykehuset Nor-Norge
- Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjeneste, Tromsø kommune
- helsehuset Tromsø kommune
- Ergoterapeuter, fysioterapeuter, sosionomer, tilsynsfarmasøyter, klinisk ernæringsfysiolog etc.

- NAV, hjelpemiddelsentralen
- Kommunal kreftomsorg
- Sykehusapoteket, UNN

VEDLEGG 1: Praksisveileder

10.0 Vedlegg

10.1 Praksisveileder

VIDEREUTDANNING I KREFTOMSORG OG LINDRENDE PLEIE

INFORMASJON OM

PRAKSIS

FOR

STUDENT,

PRAKSISVEILEDER og

FAGLÆRER

10.1.1 INFORMASJON OM UTDANNINGEN

Studieplan for fagskoleutdanning i Kreftomsorg og lindrende pleie, er utviklet med sikte på å gi helse- og sosialpersonell med videregående opplæring, mulighet til en videreutdanning. Det kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helsevesenet og sosialsektoren. Studieplanen bygger på *Nasjonal plan for Kreftomsorg og lindrende pleie*, godkjent av NUFHO (nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag) 2005.

Fagskoleutdanning er et selvstendig utdanningsnivå som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Utdanningen skal være yrkesrettet i den forstand at den skal gi grunnlag for å gå direkte ut i arbeid (St.meld. nr. 13 (2011-2012)).

Hovedmålsettingen for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag er:

- Utdanne reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere og brukere.

Fagskoleutdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse- og oppvekstsektoren. Dagens og morgendagens utfordringer, både i samfunnet generelt og innen helse- og oppvekstsektoren spesielt, innebærer behov for nytenkning innen utdanningene. Fagskoleutdanningene er derfor tverrfaglige, med fokus på samhandling, forebyggende og helsefremmende arbeid i et brukerperspektiv. Regjeringen la i juni 2009 fram Stortingsmelding nr. 47 Samhandlingsreformen: Rett behandling – på rett sted – til rett tid. Meldingen legger vekt på styrking av kommunens tjenester opp mot mennesker med ulike kreftsykdommer som har behov for tilbud og tjenester fra kommunen.

Hovedfokus i utdanningen:

Yrkesutøvere med videreutdanningen i kreftomsorg og lindrende pleie skal ha grunnleggende forståelse for hva det innebærer å få en kreftdiagnose. De skal vite hvordan en slik diagnose kan virke inn på pasienten, familien og det sosiale nettverket, både fysisk, psykisk, sosialt og åndelig/eksistensielt. Helse- og oppvekstfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap om faget. Det er viktig for oss å skape en praksisnær utdanning og være praksisrelatert i innhold og arbeidsmetoder.

Utdanningen deles inn i 3 ulike kompetanseområder:

- Kunnskap: Om felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og lovverk
- Ferdigheter: Kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg.
- Generell kompetanse: Har høy yrkesetisk forståelse for pasient/bruker og fagfeltet innen kreftomsorg.

Kompetansetrekanten brukes som modell for å tydeliggjøre de tre kompetanseområdene.

Praksis:

Praksis er en obligatorisk del av denne fagskoleutdanningen den skal vare i 10 uker à 30 timer. Praksis gjennomføres hovedsakelig i tredje semester parallelt med teoriundervisningen i emne 3-4. Tilbyder er ansvarlig for å godkjenne praksisplasser, samt praksisveiledere.

Praksis gjennomført som hospitering på egen arbeidsplass er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon. Dette kan bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen samt at den enkelte arbeidstaker får andre oppgaver og økt ansvar.

Veiledning i praksis er en forutsetning for læringsutbytte av praksis. Målet med veiledning og selvrefleksjon er å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med kreftrammede mennesker.

I kravspesifikasjonen stilles det krav om at veiledere i hovedsak skal ha helsefaglig utdanning som sykepleier, vernepleier eller helsefagarbeider/miljøarbeider med videreutdanning eller lang praktisk erfaring innen fagfeltet. Kompetanse innen veiledning er en fordel.

Studiet er delt inn i emner, og læringsutbytte av praksis må gjenspeile innholdet i de øvrige emnene. I løpet av praksisperioden må studenten få utstrakt mulighet til å delta i tverrfaglig arbeid, dette for å styrke helhetlig forståelse og tilnærming i forhold til kreftrammede mennesker.

Relasjonskompetanse er et sentralt begrep i utdanningen og gjennom en lengre praksisperiode vil studenten få mulighet til å trene seg i å arbeide i en relasjon med pasient/bruker og pårørende på en slik måte at de kjenner seg møtt og forstått.

Praksis vurderes til bestått/ikke bestått

10.1.2 ANSVAR I PRAKSIS

Studentens ansvar

Fokus for praksis skal være å utvikle kompetanse innen studentens studieretning. Relevante læringsemner kan være:

- miljøarbeid
- arbeid i relasjoner
- arbeid som omsorgsutøver i vid forstand
- tverrfaglig samarbeid

Praksisstudiene danner grunnlaget for arbeidet med fordypningsoppgaven.

Læringsutbytte av praksis:

Før praksisperioden tar til, skal studenten formulere læringsutbytte av praksis. Læringsutbyttet skal være konkret av både faglig og personlig karakter. Det skal være utviklende for studentene. Læringsutbytte må være realistisk i den forstand at det vil være mulig å nå det med de midler og den tid som er til rådighet. Formuleringene skal være resultatbeskrivende slik at det er mulig å vurdere om resultatene er oppnådd eller ikke. Beskrivelse av læringsutbytte benyttes som et aktivt redskap gjennom praksis og skal være styrende for den kontinuerlige evalueringen. Det kan revurderes underveis i samarbeid med praksisveileder og fagveileder. Hensikten med beskrivelse av læringsutbytte er å klargjøre hvordan praksisstudiene skal gjennomføres og evalueres. Det skal godkjennes før praksisperioden starter.

Selvevaluering:

I løpet av praksisstudiene benytter studenten skriftlig selvevaluering som en metode til bevisstgjøring av handlinger og en vurdering av det etiske, faglige og praktiske grunnlaget for disse. Evalueringen tar utgangspunkt i studentens beskrivelse av læringsutbytte av praksis. Beskrivelsene hentes fra samhandlingssituasjoner og skal ta utgangspunkt både i positive og negative erfaringer. Selvevalueringen brukes i samtaler med praksissted og faglærer (midt- og sluttevaluering).

10.1.2.2 Praksisstedets ansvar:

Studenten blir orientert om praksisstedets

- Målsetting
  - Arbeidsoppgaver
  - Taushetsplikt
  - Døgnrytme
  - Rapportsystem
  - Pasienter/brukere/beboere
  - Branninstruksjon/sikkerhetsrutiner
  - Ulike personalgrupper
- Studenten får teoretisk og praktisk veiledning i forbindelse med de oppgaver han/hun utfører
  - Studenten får trening i de vanligste oppgaver innenfor sitt framtidige funksjonsnivå.
  - Studenten blir vurdert underveis og til slutt.
  - Studenten inngår ikke i avdelingens faste personale.

- Student og praksisveileder har begge ansvar for å ta opp uoverensstemmelser direkte og på et tidlig stadium.

10.1.2.3 Faglærers ansvar:

- Faglærer er skolens representant og er kontaktleddet mellom praksisplassen og skolen.
- Faglærer skal godkjenne studentens turnusplan.
- Faglærer skal i samarbeid med praksisveileder hjelpe studenten å nyttiggjøre seg teorien fra pensumbøkene i praktisk arbeid, det vil si å anvende kunnskap.
- Faglærer skal i samarbeid med praksisveileder/praksisstedet gi studenten kontinuerlig tilbakemelding.
- Faglærer har det praktiske og pedagogiske ansvar for vurdering i praksis.

10.1.3 Oppfølging i praksis

I løpet av praksisperioden gjennomføres tre møter/evt. telefonmøter:

1. Oppstartsamtale – ca. 60 min.

I forbindelse med/rett etter oppstart i praksis, tar faglærer kontakt. Deltakere:

Student, praksisveileder, faglærer og eventuelt avdelingsleder

Tema/ innhold: Gjennomgå praksismateriell. Gjøre avtaler om turnus, tidspunkt for midt- og sluttevaluering. Redegjøre for uavklarte forhold.

2. Midtvurdering – ca. 60 min.

Bør gjøres i løpet av 1. halvdel av praksis, slik at studenten får tidlig tilbakemelding i forhold til videre læringsprosess.

Deltakere: Student, praksisveileder, faglærer, og eventuelt avdelingsleder

Tema/ innhold: Studentens selvevaluering. Studenten skal få tilbakemelding på hvor han/hun står faglig sett og hva han/hun bør arbeide med resten av praksisperioden.

3. Sluttvurdering – ca. 60 min.

Gjennomføres en av de siste dagene i praksis.

Deltakere: Student, praksisveileder, faglærer og eventuelt avdelingsleder

Tema/ innhold: Studentens selvevaluering. Studenten skal få tilbakemelding på hvor han/ hun står faglig sett og om han/ hun består praksis. Han/ hun kan også gi sin tilbakemelding til praksisstedet.

10.1.4 STUDIEKRAV TIL STUDENTEN I PRAKSISPERIODEN:

Logg:

Studenten skal reflektere over situasjoner og opplevelser gjennom daglig føring av logg. Beskrivelsene hentes fra samhandlingssituasjoner og skal ta utgangspunkt både i positive og negative erfaringer.

Spørsmål til hjelp for refleksjon i loggen:

Beskriv kort en hendelse eller et hendelsesforløp. For eksempel kan det stilles følgende spørsmål:

- hvilke reaksjoner hadde jeg? (tanker, følelser, kroppsreaksjoner)
- hva skjedde umiddelbart forut for min reaksjon / hva var situasjonen?
- hva fulgte etter min reaksjon / ble noe endret?
- hvilke handlingsalternativer forelå?
- hvilke faglige og etiske begrunnelser anvendte jeg?
- hva lærte jeg av situasjonen?
- hvordan kan jeg nyttiggjøre meg dette?

Hensikten med reflektere er å trene på å skille følelser og tanker, å skille ulike følelser fra hverandre.

Refleksjon er et verktøy for å bli bevisst sammenhengen mellom teori og praksis. Refleksjon kan være til hjelp for å finne alternative handlingsmåter og på den måten videreutvikle den profesjonelle kompetansen og oppøve refleksjon over eget arbeid.

Arbeidskrav:

Studenten velger en situasjon fra praksis som allerede er beskrevet i egen studentlogg. Ut fra beskrevne situasjon utformes et refleksjonsnotat (se Oppgaveskriving i læringsportalen).

Benytt spørsmål til hjelp for refleksjon i loggen aktivt når du reflekterer over situasjonen. Her kan du reflektere uten å henvise til teori.

Refleksjonsnotatet brukes videre i arbeid med individuell oppgave emne 4. Oppgavetekst til individuell oppgave emne 4 vil bli gjort kjent ved oppstart av emne 4.

Refleksjonsnotatet leveres inn en uke etter midtevaluering.

10.2 SKJEMA PRAKSIS

10.2.1 Læringsutbytte for praksis

Skriv ett overordnet læringsutbytte for praksisperioden, og begrunn hvorfor du ønsker å jobbe med dette:

Læringsutbyttet deles inn i teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse

TEORETISK KUNNSKAP

(Hvilken teoretisk kunnskap vil du tilegne deg for å oppnå læringsutbyttet ditt)

YRKESPESTIFIKKE FERDIGHETER

(Hvilke yrkesspesifikke ferdigheter må du tilegne deg for å oppnå læringsutbyttet ditt).

PERSONLIG KOMPETANSE

(Hvilke sider ved deg selv ønsker du å utvikle når du arbeider med dette læringsutbyttet).

Viktig.

Praksis danner grunnlag for arbeid med fordypningsoppgaven. (se Studieplan om praksis).

Underskrift Student	Underskrift Fagveileder	Underskrift Praksisveileder

Studieplan Kreftomsorg og lindrende pleie kull 2021	Versjon.: 15.00	Dok.id.: .5.2.1.1
	Side : 46 av 59	

10.2.2 Prosjekt som praksis (kun for studenter i praksis ved eget arbeidssted)

Tema for prosjektet: Studentene skal i samarbeid med arbeidsstedet der prosjektet gjennomføres komme fram til et tema som skal godkjennes av arbeidssted og faglærer.

Læringsutbytte for praksis: Studenten skal lage 1 læringsutbytte for praksisen som viser til Kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse i tråd med egen kompetansetrekant: teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. Læringsutbyttet for praksis må samsvare med prosjektet (se: Praksisveileder «Studiekrav til studenten i praksisperioden»).

Studentens rolle: Det er studentene som skal planlegge, gjennomføre og evaluere prosjektet. Det er studentens ansvar å ta kontakt med faglærer hvis uventede utfordringer kommer i løpet av prosjektets varighet.

Praksisveileders rolle: Veileder på praksisstedet skal være kjent med temaet for prosjektet og med studentenes kompetansemål. Veilederen hjelper studentene til å se ulike muligheter for gjennomføring av prosjektet ut fra den kunnskapen veileder har om brukergruppen.

Fagveileders rolle: Fagveileder vurderer studentenes evne til å gjennomføre prosjektet. Fagveileder gir faglig veiledning gjennom planleggingsfasen, oppstartsfasen, gjennomføringsfasen og avslutningen av prosjektet.

Arbeidsplan: Det skal utarbeides en arbeidsplan for de ulike fasene av prosjektet med presisering av hva man ønsker å ha gjennomført til satte datoer. Arbeidsplanen skal være *godkjent 1 uke før prosjektstart*.

Prosjektlogg/refleksjonslogg: Det anbefales daglig loggføring som dokumenterer den praktiske gjennomføringen av prosjektet, og logg om egne refleksjoner knyttet til opplevelser fra praksis.

Praksisveilederen: Dokumentet «praksisveileder» er retningsgivende for utforming av kompetansemål, ansvar i praksisstudier og generell informasjon om praksis for fagskolestudenter. Praksisveilederen inneholder skjema tilknyttet praksis.

PROSJEKT:

1. Hva er et prosjekt?

“et prosjekt er aktiviteter som er avgrenset fra de aktivitetene en organisasjon/gruppe vanligvis gjennomfører, som er avgrenset i tid og som har et klart mål for hva man vil ha oppnådd når prosjektperioden er over”

- definert gjennom klare og tydelige mål
- definert med en bestemt start og sluttdato (tidsbegrenset)

Eksempel på noen typiske **styringsdokument** i et prosjekt:

- Prosjektbeskrivelse (se vedlegg)
- Mål med prosjektet
- Oversikt/beskrivelse av ressurser (hva har dere til rådighet i prosjektperioden?)
- Turnusplan/ Tidsplan
- Prosjektlogg/refleksjonslogg
- Midtevaluering, sluttevaluering

- Program for prosjektet – aktivitetsplan/ansvarskart (hvem, hva, når hvordan?)

Utgangspunkt for et prosjekt

- 1) Det kan være et konkret problem du ønsker å løse
- 2) Det kan være nye aktiviteter du er interessert i å gjøre
- 3) Det kan være ett tema du er interessert i å utforske/fordype deg nærmere i

2. Prosjektbeskrivelsen

Prosjektbeskrivelsen er viktig for å få ideene ned på papiret.

Hva vet dere om stedet der prosjektet skal gjennomføres?

For å lage en prosjektbeskrivelse kan det være lurt å svare så godt som mulig på følgende spørsmål:

a. Hva er situasjonen i dag?

Beskriv utgangspunktet for å iverksette prosjektet.

Hvordan/hos hvem oppstod ideen?

Hvorfor er dette et viktig prosjekt som bør gjennomføres?

Er det et viktig for faget du studerer?

Har du erfaringer med liknende prosjekt?

Dersom hensikten med prosjektet er å skape noe nytt, for eksempel et nytt tema eller en ny arbeidsmetode/tilbud, så forklar det grundig:

Hva er nytt og hvorfor er det interessant?

Har du kunnskap nok om situasjonen/omgivelsene, det dere skal endre på?

Har du valgt ut de beste tiltakene og riktig framgangsmåte for å nå prosjektets mål?

Er det andre som har gjort liknende prosjekt, eller som har erfaringer fra liknende prosjekt fra andre steder?

Hvem andre kan/skal involveres i prosjektet?

b. Hva ønsker vi å oppnå med prosjektet?

Å definere tydelige mål er helt essensielt. Målet må være formulert slik at dere kan sjekke ved prosjektslutt om dere har nådd målet eller ikke.

c. Hvilke aktiviteter kan bidra til å oppnå målet?

Hvem er målgruppen for prosjektet, hvordan retter dere prosjektet mot målgruppen og hvilke aktiviteter skal dere gjøre rettet mot denne målgruppen? Hvordan skal det organiseres?

Hvem gjør hva? Hva er tidsplanen for forberedelser, gjennomføring og slutføring?

d. Hva kan gå galt og hvordan skal vi møte problemer?

Her må dere tenke gjennom hva som kan bli utfordringene med prosjektet. Hva skal dere gjøre hvis dere møter på eventuelle problemer. En plan B kan være smart.

e. Spørsmål underveis i prosjektet:

- Oppnår vi målet vi har satt oss?
- Følger vi den tidsplanen vi har lagt?
- Har vi de ressursene vi trenger (personer, tid, penger og materiell)
- Er det noe vi må gjøre annerledes?
- Hvordan fungerer samarbeidet

f. Evaluering av prosjekt:

Det er lurt å tenke evaluering helt fra begynnelsen av prosjektet. Her er spørsmålet hvordan vi skal finne ut om vi har lykket med prosjektet?

Om meg selv:

Navn: Din utdanning og yrkeserfaring: Forventninger til deg selv i praksis: Forventninger til praksissted: Utfordringer for deg i praksis:	
--	--

Læringsutbytte:

Skriv ett overordnet læringsutbytte for praksisperioden, og begrunn hvorfor du ønsker å jobbe med dette:	
--	--

Prosjektbeskrivelse:

Navn på prosjekt:	
Prosjekt mål	
Bakgrunn for prosjektet	
Hva skal gjøres	

Hvordan skal det gjennomføres	
Når skal det evalueres	
Etiske hensyn	
Hvordan skal det avsluttes	

Student:

Prosjektet er godkjent av:

Dato/Faglærer-----
Dato/Praksissted/Praksisveileder

10.2.3 Midtvurderingsskjema for praksis:

Studentens

navn:.....

Praksissted:.....

.....

Tidsrom:.....

.....

Midtvurdering (dato):..... Fravær til

nå:.....dager.....timer

Om det er tvil om studenten har jobbet med læringsutbyttet og kan få bestått ved praksisperiodens slutt, skal studenten gis skriftlig varsel om dette snarest og senest 3 uker før praksisperiodens avslutning.

Læringsutbytte:	Studentens selvevaluering	Praksisveilederens vurdering av studentens læringsutbytte:
Læringsutbytte Reflekter over kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse (Jmfr. Egen kompetansetrekant – teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse)		

Kommentar faglærer: .....

.....

.....

.....

_____
Student

_____
Praksisveileder

_____
Faglærer

10.2.4 Sluttvurderingsskjema for praksis

Studentens

navn:.....

Praksissted:.....

.....

Tidsrom:.....

.

Sluttvurdering (dato):.....Fravær totalt:.....dager.....timer

Læringsutbytte:	Studentens selvevaluering	Praksisveileders vurdering av studentens læringsutbytte:
<p>Læringsutbytte:</p> <p>Reflekter over kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse</p> <p>(Jmfr. Egen kompetansetrekant – teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse)</p>		

Resultat:.....(bestått / ikke bestått)

Kommentar faglærer:.....

.....
 .....
 .....
 .....

_____
Student

_____
Praksisveileder

_____
Faglærer

10.2.5 TURNUSPLAN

Praksisuke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							

Studenten skal ha 300 timer i praksis. Praksis må om nødvendig strekkes over 10 uker da en dag pr. uke som regel er satt av til forelesninger og arbeid i studieverkstedet.

Både studenten og praksisstedet fører oversikt over evt. fravær.

Turnus skal så langt det er mulig følge praksisveileders turnus.

Kontaktinformasjon

Fagskolen:

Fagskolen i Nord sentralbord: tlf. 77788800

Besøksadresse: Sommerfeldt gt. 74/76, 9009 Tromsø

<https://fagskole.tffk.no/>

10.2.6 Taushetserklæring

Fagskolen i Nord

Høyere yrkesfaglig utdanning

TAUSHETSERKLÆRING

Fagskolestudenter som gjennomfører praksis i helsefaglige videreutdanninger ved offentlig eller privat institusjon har taushetsplikt. Dette følger av:

Lov av 10. Februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker, § 13, som lyder:

”Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om noens personlige forhold”

”Som personlige forhold regnes ikke fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerskap, sivilstand, yrke, bopel, arbeidssted, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige.”

Lov av 2 juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v., §21, (jfr §3 pkt 3) som lyder:

”Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell”.

Overtredelse av disse lovbestemmelsene, samt brudd på taushetsplikt fastsatt ved gyldig instruks, er straffbart.

Undertegnede erklærer herved at jeg er blitt gjort kjent med bestemmelsene om taushetsplikt, og vil bevare taushet om det jeg gjennom min praksis som student ved Fagskolen i Nord får vite om noens private forhold.

Jeg er klar over at taushetsplikten også gjelder etter at jeg har sluttet i tjenesten. Jeg er også kjent med at overtredelser av taushetsplikten straffes etter §§ 121 og 144 i Straffeloven (1902.05.22 nr 10).

Sted.....

Dato.....

.....
Studentens underskrift

10.3 OBSERVASJONSPRAKSIS

INFORMASJON OM OBSERVASJONSPRAKSIS FOR STUDENT, PRAKSISVEILEDER OG FAGVEILEDER

INFORMASJON OM UTDANNINGEN

Fagskoleutdanning er et selvstendig utdanningsnivå som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Utdanningen skal være yrkesrettet i den forstand at den skal gi grunnlag for å gå direkte ut i arbeid (St.meld. nr. 13 (2011-2012)).

Studieplanen bygger på den nasjonale planen for videreutdanning i «Helse, aldring og aktiv omsorg» og «Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning innen helse- og oppvekstfag, generell del» som er godkjent av Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) 4. februar 2011. Studieplanen innlemmer også de oppdaterte læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) i henhold til Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk (NKR) våren 2015.

Utdanningen deles inn i tre ulike kompetanseområder:

- Kunnskap: Om felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og lovverk
- Ferdigheter: Kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg.
- Generell kompetanse: Har høy yrkesetisk forståelse for pasient/bruker og fagfeltet innen rus- og psykiatri.

Kompetansetrekanten brukes som modell for å tydeliggjøre de tre kompetanseområdene. (Jmfr. egen kompetansetrekant – teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse).

Yrkesfunksjon og yrkeskompetanse

Videreutdanningen skal kvalifisere til arbeid med eldre mennesker. I dette ligger at studentene skal utvikle sin relasjons- og omsorgskompetanse og sin evne til samarbeid med brukere, pårørende og med andre yrkesgrupper. Videre omfatter kompetanseutviklingen både forebygging, behandling og rehabilitering i forhold til eldre mennesker. Fagskoleutdanning i Helse, aldring og aktiv omsorg kvalifiserer blant annet for arbeid innen:

- Kommunal helse- og omsorgstjeneste som f.eks. bo- og omsorgssentre, rehabiliteringssentre og aktivitetssentre/dagsentre/eldresentre
- Spesialisthelsetjenesten i f.eks. geriatrisk avdeling eller alderspsykiatrisk avdeling
- Tverrfaglig team, forebyggende team og i behandlingstilstander som miljøarbeidere
- Lærings og mestringssentre
- Sykehjem, hjemmetjeneste og omsorgsbolig

Observasjonspraksis:

Totalt skal praksis utgjøre minimum 25 % av samlet studietid, tilsvarende 10 uker á 30 timer. Av dette kan studenten velge å bruke 2-3 uker til en kortere observasjonspraksis.

Vurdering: Studenten skal ikke evalueres faglig i observasjonspraksis, men praksisstedet anfører om studenten har gjennomført praksis på en tilfredsstillende måte. Studenten må da ha vært til stede min. 90 % av praksistiden, vist interesse og vært aktiv observatør i avdelingens daglige aktiviteter og oppgaver.

10.3.1 Ansvar i observasjonspraksis

Studentens ansvar

Studenten skal selv velge ett eller flere tema/fokus for observasjonspraksis, og klargjøre dette for praksisstedet og faglærer. Tema/fokus må være realistisk i den forstand at det vil være mulig å kunne gjøre relevante observasjoner med de midler og den tid som står til rådighet. Det må også stå i samsvar med studentens studieretning.

Alle praksisstudier er med på å danne grunnlag for studentens fordypningsoppgave mot slutten av utdanningen. Studenten skal derfor skrive logg i løpet av observasjonspraksis. Her kan studenten f. eks notere relevante observasjoner, nyervervet kunnskap om tilstander og diagnoser (symptomer, tiltak, behandling), samt reflektere over egne tanker, opplevelser og reaksjoner.

Praksisstedets ansvar:

Studenten skal ha en kontaktperson i avdelingen.

Studenten må få mulighet til å sette seg inn i praksisstedets

- målsetting
- arbeidsoppgaver
- taushetsplikt
- døgnrytme
- rapportsystem
- pasienter/brukere/beboere
- branninstruks/sikkerhetsrutiner
- ulike personellgrupper

Studenten inngår ikke i avdelingens faste personale.

Praksisstedet skal registrere studentens tilstedeværelse og godkjenne praksis utfra gitte kriterier, se punktet "observasjonspraksis".

Faglærers ansvar:

Faglærer er skolens representant og er kontaktleddet mellom praksisplassen og skolen.

Faglærer skal godkjenne studentens turnusplan.

Faglærer vil kontakte praksisplassen/studenten i løpet av praksisperioden.

10.3.2 TURNUSPLAN for observasjonspraksis

Praksisuke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag

Både studenten og praksisstedet fører oversikt over evt fravær.

Turnus skal så langt det er mulig følge kontaktpersonens turnus.

Vurderingsskjema for observasjonspraksis

Studentens navn:.....

Praksissted:.....

Tidsrom:.....

Fravær i perioden:.....dager.....timer

Ut fra krav om tilstedeværelse og deltakelse/interesse vurderes praksis til

..... (godkjent/ikke godkjent)

Eventuell kommentar:

.....

.....

.....

.....

_____
Student

_____
Kontaktperson

Faglærer

Skjemaet sendes i underskrevet stand med studenten tilbake til skolen.

10.4 FORDYPNINGSOPPGAVE

RETNINGSLINJER FOR ARBEID MED FORDYPNINGSOPPGAVE

Fordypningsoppgaven skal være praksisrelatert og sette søkelys på egen klinisk adferd i møte med bruker/brukergruppe

Læringsutbytte:

Kunnskap

- Innhente, bearbeide og vurdere faglitteratur og anvende teorien på en presis og helhetlig måte i det skriftlige arbeidet
- Om gjennomføring av prosjektarbeid

Ferdigheter

- Evne til å drøfte og vurdere sammenheng mellom praksis og teori
- Systematisere, utvikle og formidle erfaringsbasert kunnskap
- Forvalte sin kompetanse og bidra til faglig utvikling på egen arbeidsplass

Generell kompetanse

- Vise evne til kritisk og etisk refleksjon i arbeid med helse, aldring og aktiv omsorg
- Utviklet og er bevisst sin profesjonelle kompetanse

Den skriftlige oppgaven skal bidra til at studenten:

- Fordyper seg i et tema/problemstilling innen helse, aldring og aktiv omsorg, viser faglig innsikt og personlig kompetanse gjennom refleksjon/diskusjon
- Øker sin helhetlige forståelse i arbeidet med eldre mennesker
- Viser forståelse for viktigheten av tverrfaglig samarbeid og samhandling på tvers av etater
- Tydeliggjør viktigheten av brukermedvirkning og pårørendes rolle
- Trekker frem forebyggende og helsefremmende tiltak
- Øker sin forståelse av omsorgs-, habiliterings-, og rehabiliteringsarbeid til eldre mennesker

Veiledning:

Studenten har selv ansvar for å avtale veiledning med skolens veiledere. Hver student har krav på veiledning. Det skal leveres plan for veiledning og veiledningsgrunnlag før hver veiledning.

Valg av tema og metode

Studenten velger selv tema og problemstilling. Mulighet for praktisk gjennomføring og etiske vurderinger må vektlegges. De studentene som velger prosjekt på egen arbeidsplass kan skrive en fordypningsoppgave på bakgrunn av dette. Prosjektbeskrivelsen vil da danne grunnlaget for problemstillingen. I fordypningsoppgaven skal aktuell teori knyttes til de ulike fasene og erfaringene fra prosjektet.

I fordypningsoppgaven er følgende punkter sentrale:

- utforming av problemstilling
- refleksjon over sammenhengen mellom teori og praksis
- presentasjon og formidling

Etiske hensyn

Studenten har taushetsplikt om all informasjon hun/han får i forbindelse med studiet. Planen for fordypningsoppgaven skal forelegges fagveileder for godkjenning.

Studenten har ansvar for at data anonymiseres. Dette omfatter også egne erfaringer som eventuelt benyttes i oppgaven. Etiske retningslinjer for studentoppgaver (utformet av Fagskolen i Troms avd. Tromsø).

Kryssreferanser

Eksterne referanser